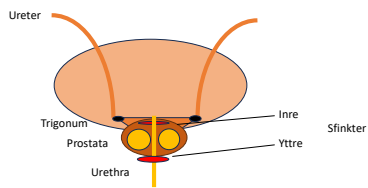

Parkinson's sjukdom under komplikationsfasen

Ur urologisk synvinkel

1

Urinblåsans funktion

2

Urinblåsans funktion

- Lagra urin tills det är lämpligt att kissa
- Tömmas effektivt när det är lämpligt att kissa
- Sfinkterns funktion är omvänt att hålla tätt vid lagring och öppna sig vid tömning

3

4

Urinblåsans funktionella anatomi

- Detrusormuskulatur som skall vara relaxerad vid fyllnad. Blåsan skall fyllas trycklöst. Koordinerad kontraktion vid miktions.
- Sfinktersystem som skall hålla tätt vid fyllnad och relaxera vid miktions, koordinerat med detrusorn.
- Urinblåsan är i princip tät! Ingen eller låg absorption från en frisk blåsa.

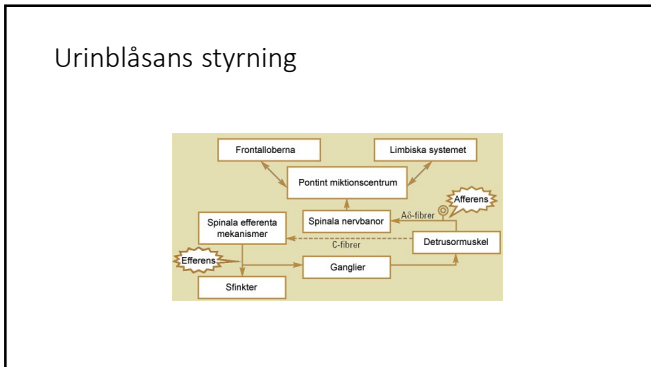
5

Urinblåsans styrning

- Cerebralt miktionscentrum
- Pontint miktionscentrum
- Sacralt miktionscentrum
- Nervus Hypogastricus Th X-L II
- Nervus Pelvicus S 2-4
- Nervus Pudendus S 2-4

6

7

- ### Urinblåsans styrning
- Cerebralt miktionscentrum
 - Pontint miktionscentrum
 - Sacralt miktionscentrum

8

- ### Urinblåsans styrning
- Cerebralt miktionscentrum (Neurogen detrusoröveraktivitet)
 - Pontint miktionscentrum (Detrusor-sfinkter-dyssynergi)
 - Sacralt miktionscentrum (Neurogen detrusorunderaktivitet)

9

Konsekvens på vattenkastningsfunktionen av Parkinson's sjukdom

- Överaktiv blåsa -täta trängningar till vattenkastning, tvingande trängningar till vattenkastning och trängningar som leder till läckage
- Ökad sensibilitet för blåsfyllnad, vilket leder till mindre miktionsvolym
- Underaktivitet i detrusorn vid avsikt att kasta vatten
- Dyssynergi mellan detrusor och sfinkter

10

Konsekvens på vattenkastningsfunktionen av Parkinson's sjukdom

- Frekvent miktions. Bråttom till toaletten.
- Urinläckage.
- Blåstömningsvårigheter

11

Blåstömningsvårigheter

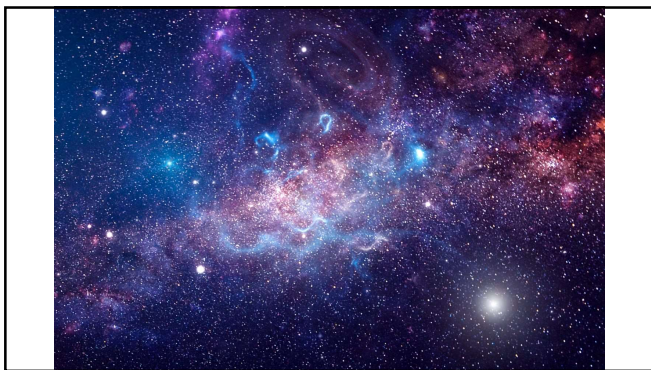
- Vid ofullständig tömning finns en mindre volym att fylla upp, vilket leder till att man behöver gå på toaletten oftare än vid fullständig tömning
- Risken för urinvägsinfektioner ökar vid kvarstående urinvolymer
- På sikt ökar även risken för utveckling av blåsten
- Vid absoluta tömningssvårigheter kan även njurfunktionen påverkas

12

Dyssynergi

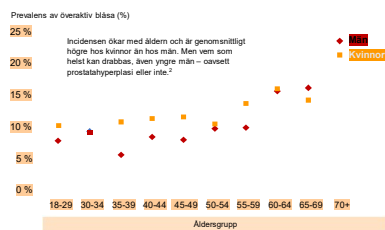
- Svårigheten att tömma blåsan ökar med tiden. Både på grund av progredierande sjukdom och på grund av t ex tillväxande prostata.
- Ofta utvecklar patienten ett ofysiologiskt miktionsmönster med försök att krysta för att kompensera. Vilket i sin tur leder till översträckning av bäckenbotten med risk för både smärtproblematik och ökad trängningsproblematik.

13

14

Överaktiv blåsa drabbar både män och kvinnor 12 % prevalens oavsett kön¹

¹ Irwin D, et al. EPIC Eur Urol 2006; 50: 1306-1316. (Studerade länder: Kanada, Tyskland, Italien, Sverige och Storbritannien)
² Irwin DE et al. Abstract, EAU 2005.

15

Cystometri

- Blåsvolym
- Sensibilitet
- Detrusorfunktion
- Överaktivitet
- Tömningsförmåga

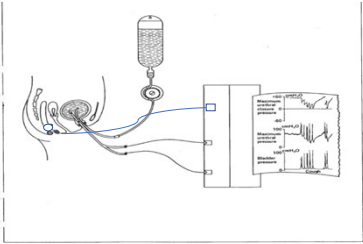

Fig. 28. Cystometry: method for urodynamic studies. A bladder catheter is inserted into the bladder and connected to a recording device. The recording device is connected to a reservoir of fluid. The recording device records the pressure in the bladder and the volume of fluid in the bladder. The recording device also records the pressure in the bladder and the volume of fluid in the bladder. The recording device also records the pressure in the bladder and the volume of fluid in the bladder.

19

Cystometri

- Miktionslista/tappningslista/(blöjvågningstest) används för att anpassa och optimera undersökningen (styr fyllnadshastigheten)
- Urinodling före
- Antibiotikaprofylax vid RIK/KAD

20

Behandling

- Trängningsdämpande behandling vid överaktivitet
- RIK/assisterad RIK/KAD/suprapubisk KAD för adekvat blåstömning vid blåstömningssvårigheter
- Botox en möjlighet vid dyssynergi

21

Trängningsdämpande Behandling

- Antikolinerg behandling - minskar parasympatisk aktivitet (minskar "gasen")
- T ex Solifenacin, Tolterodin , Oxybutynin
- Oxybutynin kan även ges som intravesical behandling (vanligare hos barn/unga)
- Biverkningar: Muntorrhet. Ögontorrhet. Obstipation. Passerar blod/hjärnbarriären vid skada. Ökad risk för kognitiv påverkan?

22

Betastimulerande behandling

- T ex Betmiga – ökar sympatisk aktivitet (ökar "bromsen")
- Biverkningar: Hjärtklappning. Hypertoni.
- Interagerar paradoxalt med betablockare, sänker blodtrycket hos vissa!
- Man vet inte om det skulle kunna tänkas ha effekt på kognitiv funktion på sikt

23

(PTNS)

- Percutaneous Tibial Nerve Stimulation
- Brukar inte ha effekt vid Parkinson's sjukdom

24

Botox

- Ges intramuskulärt i detrusorn via cystoskop mot behandlingsresistenta trängningar.
- Ges undantagsvis även i sfinktern vid dyssynergi.
- Behandlingen måste upprepas var 3-12 månad och koordineras med Botoxbehandling i andra kroppsdelar så att max ett dygn skiljer mellan injektionstillfällena. Vi försöker ge det samma dag. Vid tätare injektionstillfällen än 3 månader, oavsett kroppsdel, finns risk för antikroppsutveckling.

25

Sammanfattning take home message

26

Sammanfattning take home message

- Överaktiv blåsa är mycket vanligt vid Parkinson's sjukdom. Detta kan leda till mycket frekvent vattenkastning, vilket kan störa såväl social aktivitet som sömn, och läckage, vilket stör i än större omfattning.
- Missa inte blåstömningssvårigheter! Bladder scan på vid indikation!
- Vid minsta misstanke om dyssynergi – remittera till Urolog!
- Cystometri kan påvisa överaktivitet/underaktivitet/överaktivitet av potentiellt njurskadlig nivå/detrusor-sfinkter dyssynergi

27

Sammanfattning take home message

- Missa inte trängningsdämpande behandling, både av njurskyddande skäl och av komfortskäl.
- RIK/Assisterad RIK är att föredra framför KAD
- Suprapubisk kateter är inte allena saliggörande, men har absolut sin plats, särskilt hos rullstolsburen kvinnlig patient där RIK inte fungerar och vid demens, särskilt hos man.

28

Frågor?

29
